

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opera S. Matris Teresae De Iesu Carmelitarum Discalceatorum et Discalceatarum Fundatricis

In duas partes distincta

Teresa <de Jesús>

Coloniae Agrippinae, Anno MDCXXVI [erschienen] M.DC.XXVII.

§. 3. Testimonium Virorum Sanctorum, Qui Sanctae Matris vitam & libros
iudicio suo approbarunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37974

fectiones excepit, cum ipsa communicavit, & familiariter egit: atque in informatione quae Valentiae facta est, ait haec verba: Ego censeo Matrem Teresiam de Iesu fuisse unam e maximè singularis spiritus mulieribus, quas unquam in terra vidi, esto cum alijs plurimis, varijs in vrribus & provincijs, tractauerim. Etenim orationis adminiculo praclarissima quaedam à Domino obtrinit. habuit autem imprimis viam spirituum notitiam & discretionem, qua fiebat, vt, tametsi cum varijs status & conditionis hominibus ageret, quoddam tamen vnus cuius spiritui quadrabat, eique conueniebat, & in status sui ordine ac discursu postea ei euenturum erat, apertissime detegeret & attingeret. Et infra: Excellentem habuit fidem, spem, caritatem; adeo quidem, nihil vt timeret, aut animum contraheret, quantumlibet ei omne humanum remedium & auxilium deesset; vnde etiam dicere solebat: Habeamus legem ei qui sine deo non potest legi. Si quis vel solam deorsum eam intuitus esset, respondere videatur ipsa interius ad ea qua mens scire desiderabat; adeo vt, si quod quis dubium habebat, eam necesse non esset interrogare, ipsam vt resolveret. Et addit deinde: Illius humilitas erat sincera & candida; cui similem in nulla pura creatura, quantumlibet ipse toto vita mea cursu tractaui, perspexi. vnde etiam omnem fauorem & laudem humanam, & quidquid huc spectare videbatur, fugiebat. Illius circumspectio casta & honesta tam erat magna, vt hoc ipsa à Domino consecuta donum videretur, vt, quotquot eam intuebantur, nesciam quam in ipsa honestatem afficeret, adeo vt impossibile videretur, aliquem in ordinato quodam in ipsam amore ferri. Omnes quos hactenus retuli, sanctae Matris Confessarij fuisse.

§. 3.

TESTIMONIUM VIRORUM SANCTORUM, QUI SANCTAE MATRIS vitam & libros iudicio suo approbarunt.

LIcet omnes, quos diximus hactenus, multarum virtutum & sanctitatis eximia viri sint; iam tamen referre & depromere volo eos, qui admirabili & nota sanctitate floruerunt, & quod horum de sancta matre fuit iudicium, paucis perstringere: qui enim ea quae Dei sunt, verè & de facto gustarunt & experti sunt, mediante dono sapientiae, magna cum certitudine de sensibus & effectibus, qui e spiritu diuino nati sunt, iudicant. Sicut is qui bonum habet gustum, & palatum vino delicatissimo iam assuetum, si, quis ei acetum, aut aliud crudum, vel factitium vinum porrigat, statim per gustus experientiam multo clariùs percipit vini differentiam, quam is qui solo visu, odore, vel gustum deprauatum habens, ipsum velle discernere. Multi ergo

f 3

viri

S.

Theresia

Opera

N. V.

186

viri spirituales, qui multa haud dubiè à Domino acceperant similia ijs, quæ & in Sancta Matre ipse operabatur, spiritum eius approbaverunt.

Inter hos fuit Primo, Sanctus Pater ac frater **LUDOVICVS BERTRANDVS**, cuius sanctitas tam in Hispania, quam extra illam notissima est, quamque satis colligere ex eo est, ut nihil de miraculis eius dicam, quòd à Romana sede in sanctorum Confessorum numerum relatus sit. Sanctus ergo hic vir, non sine diuina reuelatione, sanctæ huius mulieris vitam ac virtutes, nec non propositum eius, quo nouam Ordinis sui reformationem facere decreuerat, permagni fecit, eamque ad hoc ipsum perficiendum, quòd ad diuinam gloriam vsque ad eò id faceret, scripta epistola Domini ex parte animauit, cuius hæc sùt verba. *Tuas, ò Mater Teresa, litteras recepi; & quoniã res, super qua meum petis iudicium, ad eò ad Domini obsequium facit, ideo tenebis orationibus ac sacrificiis meis Domino ipsam volui commendare, atque hæc est causa quòd tibi respondere hæcenus distulerim (distulerat autem ad tres quatuorue menses.)* Iam ergo Dei eiusdem nomine tibi dico, ut ad tam egregium & grande opus peragendũ animam induas: ipse enim que te adiuuabit, ac fauore suo prosequetur; eiusque nomine te certiores facio & dico, quinquaginta non elapsuros annos, quin religio tua vna ex illustrissimis, quas Dei Ecclesia habet, religionibus sit futura, qui te custodiat, &c. *Valentia.*

P. Magister IOANNES AVILA, habitus nostris temporibus vir vero Euangelicus, & quo fideliosem ac zelosiosem iam abhinc multis sæculis Ecclesia Dei ministrum non habuit, cuiusque virtutes & vita tam fuere singulares, ut P. Ludouicus Granatensis singulari eam libro describere graue sibi non duxerit. Ut ergo Sanctus hic vir spiritum ac reuelationes S. Matris examinare posset, ipsam Confessorum suorum iussu suam scripto vitam committere oportuit. Quod ipse enucleate & admodum per otium fecit; addita epistola, in qua aliquot rationibus sanctæ matris reuelationes & spiritum probauit. Imò vero Religiosissimus P. F. Ludouicus Granatensis, sancti illius viri vitam dum scribit, inter alia euidentia, quibus illum spirituum discernendorum spiritum habuisse probat, testimonia hoc ut singulare producit, quòd nimirum in S. Matris Teresæ spiritu examinando & approbando scopum optimè tetigerit, nec aberrarit. Hæc autem eius sunt verba: *Contigit quogue, ut insignis quadam Religiosa, cui nomen Teresa de Iesu, nostra hac ætate notissima (etsi initio à multis qui eius spiritum ignorabant, persecutionem pateretur) eum se ad aliquibus ad eò premi & exagitari cerneret, quorundam S. Inquisitionis officialium consilio sua suque, ad Patrem Auilam, ob magnam illius in rebus spiritualibus peritiam & experientiam recursum haberet, eiq; totius viæ suæ rationem redderet: qui eum*
spondit,

quid rē esset satis intellexisset, eiusque spiritum perdidicisset, in epistola quadam ei respondit, non esse quod se amplius inquietaret, at certa & secura esset nullam in rebus suis illusionem subesse, quod omnia à Deo proficerentur & eo auctore ferent. Quo testimonio, & ipse Ludouicus Granatenſis S. Matris Teresæ de Iesu sanctitatem confirmat, eiusque spiritum approbat.

P. F. PETRVS de ALCANTARA, magni vir spiritus, multæque orationis, quique sua industria & labore Patrum Franciscanorū Discalceatorum Ordinem reformauit, & pristinum in statum reduxit, fuit inter eos qui singulari quadam ratione cum Sancta Matre tractarunt, & in quo vicissim ipsa insignem spiritum & vitæ sanctitatem perspexit, non postremus. Ipse quoque fuit, qui præ cæteris Sanctam Matrem (vix ipsa sua in vita scripsit) securam reddidit, eâ Aluarij Mendosij Episcopi Abulensis ad noritiam perduxit, quiq; auctoritate & bono quod apud eum habebat, nomine, tantū apud Episcopū poruit, vt ipse eum ad facultatem primi monasterij fundandi, concedendam permouerit. Quod verò magis; tanta apud Abulenses omnes P. F. Petri de Alcantara erat auctoritas, tamque bene de eo opinabantur vniuersi, vt, cum in principio, dum primum tantas S. Matri Dominas gratias conferre incipiebat, multi de illius Confessarijs, litterati alioqui & graues viri, spiritum Dei eum esse negarent; vt contrarium postea de ea crederent sola Patris huius auctoritas suffecerit, eosque ipse mentem & opinionem priorem mutare coegerit. Imo vero, sanctus hic vir dicere solebat, inter eas animas quæ tunc temporis maiore in mundo sanctitate florebant, sanctam Matrem Teresam de Iesu referendam videri, & primam penè existere; atque aded, vna excepta fide, nihil sibi esse certius ac manifestius, quam spiritum illius à Deo esse & proficisci. Vnde etiam illi suis in laboribus, difficultatibus, & foundationibus insigni adiuumento fuit. Hi duo, quos dixi, viri tam sublimis sunt spiritus, tamque admirabilis sanctitatis, & eas habuere virtutes, vitæque tam fuere conspicui, vt in sanctorum vt referantur numerum, digni sint. Primi vitam scripsit P. F. Ludouicus Granatenſis; alterius verò, Petri inquam de Alcantara, ipsa sancta Mater, vitæ suæ cap. 27. vbi paucis verbis plurimas heroicæ eius virtutes perstringit.

In hunc virorum spirituum, & insignium Dei seruorum numerum referre possumus P. FRANCISCVM de BORGIA Societatis Iesu Generalem, & sanctimonia vitæ in primis conspicuum, nec non P. Balthasarem Aluarium (quorum iam supra obiter mentionem fecimus.) Hi, quæ nam sanctitatis pignora Dominus in B. M. Teresæ de Iesu posuisset, satis superque & viderunt, & testati sunt. Atque in primis P. Franciscus de Borgia ita erga eam affectus mansit, itaque

S.

Theresia

Opera

N. V.

156

itaque eius spiritus illi satisfecit & placuit, vt de illa nunquam nisi quā honorificentissimē & magna cum laude loqueretur; &, postquam semel cum illa egit, semper exinde illi litteras miserit, ne tam sanctæ femina communicationem amitteret. Porro P. Balthasar Aluarius vir singulari datus spiritu, multæque orationis quique Toletanæ provincie Prouincialis fuit; ad multos annos ei contenti aures dedit, multisque eam mortificationibus exercuit, & alia, ad eius spiritus periculum faciendum nonnulla tentamina præmisit: quibus spiritus ipsius puritatem sinceritatemque indies magis & magis perspiciebat; idque cum insigni ipsiusmet profectu & admiratione, singularia quædam dona in ipsa agnoscendo.

Inter huiusmodi viros numerabo quoque P. RODERICVM ALVARIVM, heroicarum & illustrium virtutum elogijs præstantem virum, qui S. Matris spiritum (vt iam supra P. & Doctor Henricus Henriquez testatus est) & examinauit & probauit. De qua re particulare quoddam testimonium dat Licentiatus Ferdinandus de Mata, Hispanensium prædicator, & vir cum primis Spiritualis, qui suo in elogio, postquam idem quod alij de illius spiritu testatus esset, addit: *Audiu P. Rodericum Aluarium Societatis Iesu, qui S. Matris Teresæ de Iesu confessorium egit dum ipsa Hispani habitaret, spiritum illius laudantem & approbantem quasi admodum certum quod ille pater iudicium de illa tulit, postquam eam accurate explorasset, & Dominum in oratione rogasset lucem sibi & notitiam daret, ad rei veritatem intelligendam. Porro P. Rodericus Aluarius habitus est pro viro, cui Dominus spirituum discernendorum donum dederat; vnde & huiusmodi in rebus S. Inquisitionis assessores eum nonnumquam consulabant; semper quoque eum vt virtutis ac religionis exemplar, ac magni spiritus virum tum domesticum, tum externi suspexere, quem nonnumquam audiui dicentem, Dominum S. Matris multa ad suum obsequium spectantia, per orationem communicasse, qua in libris qui de illius vita perscripti sunt, nec non in alijs chartis manu scriptis ipse legi. Quin & hunc ipsum P. Rodericum Aluarium qui generalem illius confessionem exceperat, audiui dicentem, ipsam particulare quoddam castitatis donum habuisse, tamque ipsam in virginitate integram & corpore intactam fuisse, ac S. Catharina Senensis & quendam perspicilliorum thecam producens, dixit: Quemadmodum impossibile est, vt aliquas theca hæc cogitationes habeat, aut sensum carnis; ita & illi impossibile id erat, idque ob particulare castitatis & puritatis, quod à Deo acceperat, donum. Hanc Pater iste, terum spiritus adeo peritus, & zelosus Dei famulus, approbationem & censuram tum demum de ea tulit, postquam multa ieiunia, orationes & alia plurima examina hanc ob causam præmisisset. Cumque quadam die in collegij sui choro in oratione ageret, Dominus ei è varijs sacræ scripturæ locis declarauit,*

cum

eam quem B. Mater habebat, esse spiritum bonum, & à sua manu profectum: unde ex illo tempore passim omnibus euulgare ipse cepit, spiritum illum à Deo & celo venisse, quin etiam Prouincialem suam, qui tum erat P. Didacus de Acofta, & de hac re quoq; dubitabat, reuelationis, quæ sibi in oratione declarata erat, certiorum reddidit. Prouincialis porro Sancti huius Patris adeo rerum spiritualium periti & spiritualis, testimonio & informatione motus, illico dubitationem suam deposuit, & tam rectè de sancta Matre sensit, idem de illa testimonium tulit, atque ita quoad eius spiritum securus fuit, ac reliqui omnes quos diximus hactenus.

Hanc quoque in numerum hic referam P. IULIANVM de AVILA, maiorem Discalceatarum Abulensium Sacellanum, vitam vitæ exemplaris & plurimorum virtutum, quem etiam ut talem omnes ciues Abulenses habuere. quod satis illius in morte patuit, quando eius iam defuncti corpus & reliquias quilibet, ut sancti alicuius, colere & venerari sunt; vti & vere erat. Fuit sanctus hic vir, perpetuus sanctæ Matris comes & socius, ac vigintri annorum spatio cum ipsa egit, & per omnes eius fundationes vna cum ea profectus est: cumque admirabiles eius virtutes assidua frequentatione & vtu perspexisset, quemdam de ijs quæ vidit, & reipsa expertus est, & quoad sanctitatem eius annotauit atque intellexit, sua ipse manu librum conscripsit. Ex illius porro testimonio quod de S. Matris Canonizatione ipse tulit (amplum sanè id est ac diffusum) breues hæc quæ sequuntur sententias deprompsi: Ego inquit, circiter vigintri annos, plus aut minus Sanctam Matrem frequentavi, cum ea sum conuersatus: ei confitebamur aures dedi, & sæpius cum ea commundaui, quin & omnibus fundationibus quæ ei occurrerunt, vsque dum Dominus eam ex hac vita sustulit, presens interfui, eam sum comitatus, eique serui. Habuit ipsa fidem admodum viuam, & spontanea claram & raram, atque alios sanctos habuisse constat, & charitatem ad eò feruentem, ut eam nec labores, nec contradictiones, nec obloquia, nec exiguus hominum erga ipsam affectus & auxilium, neque alia res vlla quas minus quam longum foret referre, in charitate & amore erga Deum, quem in omnibus declarabat, frigescere faceret. adeo, ut non sine ratione dicere posset illud Apostoli: Quis nos separabit à charitate & amore IESU CHRISTI? Ego velut testis oculatus, dico, nihil aut aduersi, aut prosperi, nihil quod ad facultates, honorem, aut vitam pertineret, neque demum aliud quid, satis fuisse, ut ab ijs quas ceperat fundationibus persciendis desisteret, velut securus esset & certa, Deum sibi minime defuturum. Et paulo inferius:
In rebus

S.

Theresia

Opera

N. VI

106

In rebus supernaturalibus quas in ea Deus faciebat, & in ope quam illi in foundationibus prestabat, longe superabat gratias illas, quas multis sanctis antiquis Deus prestavit, cum tam mirabilia & obstupenda illius opera Deus faceret. Et alio in loco: Nemo negare poterit aut dicere audebit, quin Dominus in Matris Teresa de Iesu rebus ita se eminentè prestiterit, atque se in maximè insignibus & prestancissimis quos Ecclesia Dei habet, sanctis alias prestiterit, & singularem ostendit. Ego velut testis oculus dicere audeo, eam res adeo supernaturales habuisse atque maxime à Deo amati sancti habuere. Vi plerumque namque quotidie sanctissimum Eucharistia Sacramentum ei dabam, & plerumque post ipsum sumptum, raptum patiebatur. quo etiam tempore tot & tam singulares & eminentes, ei gratias faciebat, vt quamvis ipsamet multa quoad hoc scripserit, tamen non nisi minimam eorum partem scripserit, respectu eorum qua circa res supernaturales Dominus ei dabat intelligere. Vnde inter hac tam sublimia, qua eam Deus sentire faciebat, dabat & alia quadam, qua dici & aperiri poterant: qua sunt illa, qua ipsamet scripto commisit, & quidem tam verè vt illo viginti annorum quo cum ipsa egi spatio, numquam eam aduerterim aut intellexerim, vllum peccatum veniale scienter & volenter fecisse. Et hoc mihi de ipsa constat, numquam ipsam vllum facturam fuisse, esto quidquid in mudo est, per hoc lucrari potuisset. Scio præterea, tantam & tam continuam illius orationem fuisse, Deique presentiam, vt, quod illa ferre posset, per aliquot externa negotia, qua ad monasteriorum suorum regimen & augmentum spectabant, diueri & occupari eam oporteret. Ordinarium quoque illi fuisse, cum Deo de suis rebus communicare & colloqui, & Deum vicissim illi loqui, & multa qua ad foundationes monasteriorum spectarent, maiori ei cum familiaritate aperire, quam de multis sanctis legimus. Et hoc plerumque fiebat, post sumptam sacram communionem.

Volo quoque hic commemorare Episcopos, & alios Prælatos graues Hispaniæ, æquè ac doctos, qui postquam cum Matre Teresa de Iesu egissent, idem de illa viuente dedere iudicium, quod vniuersa Ecclesia de illa iam mortua. Primus fuit Theutonius de Berganza Archiepiscopus Eborensis, qui magnam cum S. Matre familiaritatem & notitiam habuit, ac idem se ideo felicissimum reputabat, quod eam in hac vita nouisset, & ipsa etiamnum viuente, nec procurante, in Lusitania edi in lucem curauit librum *Viam perfectionis* appellatum, quem in Monialium suarum vsum sancta Mater dumtaxat conscripserat.

Secundus fuit Doctor Velasclus, ex Canonico Toletano Episcopus Osmensis, ac deinde Compostellanus Archiepiscopus. Canonicum is cum ageret, expresso Domini iussu cum Sancta Mater in suum Confessarium delegit, & ipse postquam eam frequentasset, eiusque confessiones excepisset, tantam erga ipsam deuotionem & affectum concepit, tamque præclare de heroicis ipsius virtutibus sensit, vt cum Osmensis Episcopus esset, ipsam euocarit, vt Sorici Episcopatus sui in opido monaste-

asterium constitueret. primò eam illuc profectam in domum suam recepit; dum verò exciperet, genu flexo eam excepit. Tanta scilicet in sanctam veneratione ferebatur. Quo illa honore ita erubuit, atque vniquam aliàs in vita erubuerat.

Aluarus Mendosius, Episcopus Palentinus, Beatam Matrem vt sanctam suspiciebat, & vt talia omnia quæ ad ipsam spectabant, reputabat: & licet in principio illius foundationibus aliquod obicere vellet impedimentum, ita tamen postea quoad spiritum Dei qui in sancta Matre commorabatur, securus & confirmatus mansit, vt exinde, numquam se de re vlla, quantumuis impossibilis ea videretur, dubitasse dixerit, dummodò B. Mater eam possibilem ac futuram diceret. Cumq; in principio omnes occlarent ac dicerent, stultitiam esse, mulierem rem tam arduam, vti erat noua ordinis cuiusdam reformatio, ordiri & suscipere velle; ipse verò è rerum successu videret ad oculum, quàm ipsi malè sentirent, dicere solebat: *Sanè nos stulti & fatui sumus, ipsa verò & sapit, & sancta est.* Vnde etiam summus B. Matris amicus existit, ipsamq; vti & religionem eius, quibuscumque poruit modis, tam in exordio quàm omni eo quo vixit tempore, egregiè iuuit ac protexit.

Archiepiscopus Hispalensis Christophorus Roxas illius intimus ac familiarissimus existit; atq; ideo & indefessus Religionis illius patronus & protector.

Archiepiscopus verò Burgenis Christophorus Bela (qui Discalceatarum conuentus Burgis erigendi, quem S. Mater ibidem fundauit, foundationi antè totis viribus obstiterat) tam præclaram de ipsa postea opinionem concepit, vt in quadam quam in hoc ipso conuentu deinde habuit concione, magna cum animi tenacitate, & penè cum lacrymis, multis S. Matrem laudibus cumularit, seipsum accusans & castigans, quòd in illi ad hoc nœntia danda tam difficilem & tardum se præbuisset.

Didacus Couarruias Episcopus Segobienis, & Castellæ supremus Præses, & inter viros doctissimos, quos ea prouincia habuit, facile princeps, maximo S. Matrem honore affectit, & optimè præclareque de illius sanctitate sensit: quam etiam cognato suo Ioanni Oroscio de Couarruias Episcopo Guadixensi afflauit, quemadmodum videre est è libro, quem is de vera & falsa prophetia conscripsit. Quin etiam non ita pridem sunt, quatuor Episcopi, qui Sanctæ Matris Teresæ confessorij fuere; Doctor Manlius, Episcopus Calaguritanus; Doctor Sierra, Palentinus; & Doctor Castrius, Segobienis; qui omnes, prout par est, virtutum, quas in Sancta Matre vni didicerunt,

S. Matris Teresæ Opera.

& mani-

S.
Theresia

Opera

N. VI

186

& manibus propè palparunt, excellentiam & sanctitatem mirè depraedicant. Quarrus denique Didacus de Yopez, Episcopus Turiasonensis, Catholicæ Maiestati Philippi II. Hispaniarum Regis à Confessionibus, qui etiam ingens de illius vita, gestis, sanctimonia, virtutibus, & miraculis volumen conscripsit, & quibuscumque modis potuit, Religiosos & Religiosas illius adiuuit ac protexit.

Inter viros Ecclesiasticos & Religiosos referre quoque possumus Ferdinandum de Tolero, Ducis Albani filium, Magnum Ordinis S. Iohannis Priorem: qui quod S. Matrem in viuis agentem vidit, & cum ea versatus est, profundam eius humilitatem, admirabilem sanctitatem & virtutes statim perspexit. Etiam inde ab eo tempore quo eam frequentare coepit, eam vt sanctam in celo agentem, & dignam quæ etiam in terra, publicè Romanæ Sedis approbatione, vt talis coleretur, suspicere incepit. Vnde etiam, quo insigne aliquod Deo obsequium præstaret, & ostendere volens quo in sanctâ Matrem aspectu ferretur, cum ex hac vita decessit (triennio videlicet aut quadriennio post S. Matris mortem) quatuordecim aureorum millia testamento legauit, qui in annuos redditus assignarètur, vsque dum de ipsa canonizanda ageretur, ac tum illi in sumptus Canonizationis impenderentur. Quin & aliam facultatum suarum partem conuentui, in opido Consegano, Monialibus Discalceatis fundando dedicauit: atque hæc omnia in Dei honorem & Sanctæ Matris venerationem is præstitit.

Quamuis verò eam in vita non nouerint, mortuâ tamen eam vt sanctam & Canonizatione dignam, idq; actis & testimonijs publicis, multi graues in Hispania viri celsuerunt. Inter alios, Dominus Patriarcha & Archiepiscopus Valentinus, Ioannes de Ribera cum in fundatione, cuiusdam Collegij quod instituit, notabiles duplices portiones & collationes legasset, quibusdam per annum festiuitatibus, & diebus quibus nonnullorum expressim Sanctorum memoria agitur, percipiendas; inter sanctos hos etiâ refert B. Matrem Teresam de Iesu, vt etiam Canonizata illo modo quo ceteris celebritas institueretur, quasi iâ tû illius Canonizationem, quia tum quidem nemo de ea dubitabat, vt certâ haberet.

Laurentius Oraduuius Abulensis Episcopus, vir doctissimus, & egregiè pius, decem aureorû millia dedit, è quibus Abulæ Discalceatis Fratribus monasterium construeretur, & in pactis cõuentis, quæ cum Ordine instituit, inter cetera, hæc fundationem tum ad Dei opt. max. tum ad Beatæ Matris Teresæ de Iesu honorem & gloriam fieri ait. Neq; verò mirum est, ipsam ab illo Beatam appellari, cum sæpius repetat & inculcet, Sanctam Matrem de Iesu non minus apud se & in mente sua Canonizaram esse, quam ipsam S. Catharinam Senensem. Nam quòd

esset eius loci, in quo S. Mater & nata & educata esset, Episcopum ageret, illius excellentes virtutes & sanctitatem optime perspicias habebat.

Omnes ergo quos hactenus commemorauimus viri, nec non alij plures quos studio omittimus, tam graues, tam sancti, & docti, tantęque dignitatis & auctoritatis, cum S. Matrem Teresam de Iesu cognouissent, eamque frequentassent, sanctitatem illius ad vnum omnes approbarunt. Nescio verò, quod maius aut amplius excogitari (hac quidem in parte) de quopiam sancto testimonium queat, aut quod exactius Ecclesia examen aut explorationem instituere, excepta illa approbatione quę vel à Generali Concilio aut Sede Apostolica proficiscitur, quod adeo sit sufficiens & efficax, atque hoc quod de sancta Matre factum est: cum tot Archiepiscopi, Episcopi, Prouinciales, Religionum Superiores, Magistri & Doctores S. Theologię, viri spirituales a quę ac sancti, quibuscumque viis & modis, multo mulieris huius Sanctę spiritum tempore examinarint.

Illorum viro numerus, qualitates, elogia, officia, dignitates nimis quam sufficientia sunt, non ad vnum dumtaxat, sed ad multa prouincialia Concilia dignè instituenda; eis vt nec caput, nec membra, nec doctrina, nec virtus, nec numerus, nec alię partes, ad ipsum necessarię, decissent.

Personarum secularium, quę sanctam Matrem cognouerunt, & magni fecerunt, mentionem hic facere nolo; quod æquo longiorem ac prolixorem prologum hunc facerem: vnum dumtaxat hic referam, qui instar sit omnium quos asserere possem, Philippum inquam secundum Hispaniarum Regem, cui sancta Mater dum viueret, litteras scripsit, & aliquarum rerum certiore fecit, nec non alia quadam ab eo in gratiam Ordinis sui postulauit, quę ipse ei magna cum liberalitate concessit. Atque adeo, litteris & opinione, quam de ipsa conceperat, motus, particularis Religionis illius pater fuit & protector. Vti & Imperatrix Maria, nec non ipsa Princeps Ioanna: cuius petitione & instantia, Madrito S. Mater pertransijt, apud Discalceatas hospitata. Non minor fuit erga eam affectus & deuotio Christianissimi Regis Francię, qui ad postulationem & preces cognatę suę Ducissę de Longa villa, & præsertim ob deuotionem & affectum erga sanctam Matrem, à summo Pontifice Clemente octauo aliquot ordinis quem ipsa fundauit, moniales postulauit, cui etiam suę sanctitatis iussu, P. Generalis Moniales misit, & certe anni spatio, sub protectione & tutela Regis Christianissimi, quatuor primaria in Francia fundata sunt monasteria, & quotidie semper noua ab alijs ciuitatibus expetuntur.

Testimo

S.

Theresia

Opera

N. V.

186